

TONER MAN ALDRIG FØR HAR HØRT INTERVIEW (1969)

Af Torben Meyer

Jeg syntes, det lød så smukt, da Donovan kom med det: *Rejse ind i den gyldne skærm*, så jeg fandt selv på at fabulere videre over emnet.

På mandag (d. 24/3) kan man for første gang høre Per Nørgårds ny orkesterværk ved Collegium Musicums jubilæumskoncert i Glyptotekets festsal. Desuden har han nydt den ære at blive opfordret til at fremføre det ved et seminar for komponister i "Alte Kirche Boswil" i Schweiz, hvor også hans klaverværk "Grooving" og "Suite for Martin" står på programmet. Det vil ske midt i april i år.¹

Han smiler, da man spørger om oprindelsen til titlen "Rejsen ind i den gyldne skærm".

Magisk virkning

Det er en ganske skæg historie. Første del varer ca. 12 minutter og hedder *Den fortryllede skov*. Jeg arbejder med differens- og interferenstoner, det vil sige toner der ikke findes, men som kan høres, når de frembringes ad rent elektronisk vej, og de gør en ligefrem magisk virkning, i hvert fald på mig. I en radioudsendelse skulle jeg forklare denne titel, men jeg havde ingen anden forklaring end, at jeg syntes, den passede til indholdet. Der findes paralleller, idet andre har været inde på eventyrområdet, bl.a. popsangeren Donovan, og han har kaldt en sang "Voyage into the Golden Screen". Da jeg fandt den værende en skøn titel i sig selv har jeg nok så frækt hugget den.

Hvilken rejse begiver Donovan sig ud på?

En typisk eventyrrejse i underbevidstheden, ned i eventyrernes verden, hvor alt er glasklart og tidløst. Der er da også lidt H. C. Andersens i det.

En gylden skærm – det hentyder måske til fjernsynet?

Det kan man sige for så vidt, som der også er noget eventyragtigt ved dét. Stykket er be-

slægtet med et værk, jeg havde fremme ved en torsdagskoncert for nylig, *Luna*, en billedverden af tidløs karakter og rent fabulerende. *Rejse ind i den gyldne skærm* er orkesterversionen af alt dette og er i to satser. Den første er rent statisk og hviler på to naturklange, der er rent harmonisk opbygget. Hvert instrument spiller kun én tone, og stykket opstår i samspil mellem dem. De to klange ligger så tæt på hinanden, at halvdelen af strygerne må stemme deres instrumenter ned, så den ene halvdel kan gerne spille en ren harmonisk g-klang og den anden spiller en meget tæt på as, og dét skaber spændende differenser, man kan sige: hørbare toner der ikke findes. Det er noget, jeg har eksperimenteret mig frem til.²

Sammenbrud

Kan øret tåle disse klange?

Jeg håber det. I hvert fald har de ikke tilføjet mig skade. Jeg har brugt samme princip under den nylig afsluttede turné rundt til 75 svenske skoler med mit store værk *Tune in*, hvor jeg spillede disse toner på el-orgel. Her i *Rejse ind i den gyldne skærm* forsøger jeg, om man kan overføre disse toners sarte, men tydelige virkning til orkestret.

"Rejse ind i den gyldne skærm" spiller 17 minutter – og er skrevet før "Tune in", der spiller en lille time – og hører til det vanskeligste, Per Nørgård hidtil har givet sig af med, mener han selv. Han opførte det 75 gange, og i hvert fald de 20 blev meget store succeser, men to steder vakte det skandale og blev omtalt på de lokale blades forsider. Arrangementet brød sammen i kaos.

Nu skriver Per Nørgård musikken til Jens Ravns debut-film "Manden, der tænkte ting" og til en ny TV-version af H. C. Andersens "Nattergalen", der skal sendes i farver.

Noter

- 1 – året er 1969.
- 2 Avisopsætningen af foregående linjer, efter sætningen ”halvdelen af strygerne må stemme deres instrumenter ned...” og indtil ” og dét skaber spændende differenser...” er gået helt skævt, og sætningen er uforståelig. Her forsøgt rekonstrueret.

Interview – ved Torben Meyer - trykt i Berlingske Tidende d. 22/3 1969